

Prawa i przywileje osób ze szczególnymi potrzebami

I. Prawa osób z niepełnosprawnościami w GUS

Osobie z niepełnosprawnościami przysługują uprawnienia pracownicze określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089).

Orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność

Dostarczenie pracodawcy orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność to możliwość skorzystania z rzeczywistych uprawnień w zakresie czasu pracy, przerw i dodatkowego urlopu, ale również szansa na dostosowanie stanowiska pracy odpowiednio do potrzeb wynikających z niepełnosprawności danej osoby.

Osoba z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym lub umiarkowanym:

1. Ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas dodatkowej przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy.
2. Ma prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku licząc od dnia zaliczenia jej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.
3. Ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 20 ustęp 1):
 - w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku;
 - w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.
1. Ma prawo wystąpić do pracodawcy o zapewnienie niezbędnych racjonalnych usprawnień dla osoby niepełnosprawnej pozostającej z nim w stosunku pracy. Pracodawca jest zobowiązany do zrealizowania tych usprawnień.
1. Nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.
2. Może pracować maksymalnie 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.

Osoba z niepełnosprawnościami w stopniu lekkim:

1. Ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas dodatkowej przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy.
2. Ma prawo wystąpić do pracodawcy o zapewnienie jej niezbędnych racjonalnych usprawnień. Pracodawca jest zobowiązany do zrealizowania tych usprawnień.
3. Nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych
4. Może pracować maksymalnie 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo.

II. Zapomoga dla osób z niepełnosprawnościami w ramach środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Do korzystania ze świadczeń finansowanych ze środków Funduszu uprawnieni są m.in.:

1. pracownicy GUS;
2. pracownicy GUS przebywający na urloпах wychowawczych, macierzyńskich i rodzicielskich;
3. pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym członkowie rodzin pracowników GUS, do których zalicza się:
 - a. dzieci własne, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, pozostające na wyłącznym utrzymaniu pracowników GUS, do końca roku kalendarzowego, w którym nastąpi ukończenie szkoły średniej lub zawodowej nie dłużej jednak niż do ukończenia 20 roku życia,
 - b. dzieci niepełnosprawne niezdolne do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy, będące na wyłącznym utrzymaniu pracowników GUS – bez względu na wiek (fakt ten powinien być udokumentowany),
1. emeryci i renciści, którzy przeszli na emeryturę lub rentę bezpośrednio po zakończeniu pracy w Głównym Urzędzie Statystycznym, Zakładzie Obsługi GUS, Zakładzie Badań Statystyczno-Ekonomicznych i Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Statystyki oraz nie są zatrudnieni w innym miejscu pracy;
2. dzieci własne, przysposobione lub przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej po zmarłych pracownikach GUS, jeżeli były na ich wyłącznym utrzymaniu do końca roku kalendarzowego, w którym nastąpi ukończenie szkoły średniej lub zawodowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 20 roku życia;
3. pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym, niepełnosprawne, niezdolne do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy dzieci osób, o których mowa w pkt. 4, będące na ich wyłącznym utrzymaniu – bez względu na wiek.

Dodatkowo, niezależnie od przyznanych z ZFŚS świadczeń osobom wymienionym w pkt. 1 i 2, które złożyły w Biurze Organizacji i Kadr dokument o orzeczonej niepełnosprawności, może być przyznana bezzwrotna zapomoga finansowa z tytułu rehabilitacji lub leczenia związanego z niepełnosprawnością.

W tym celu osoby uprawnione, zamierzające skorzystać z tej formy dofinansowania, powinny złożyć do Departamentu Administracyjno-Budżetowego – Samodzielne stanowisko pracy do spraw socjalnych wniosek o przyznanie bezzwrotnej zapomogi finansowej na rehabilitację lub leczenie z tytułu niepełnosprawności.

Zapraszamy do zapoznania się z uprawnieniami osób z niepełnosprawnościami, które wynikają z innych przepisów prawa w następujących dziedzinach:

- Komunikacja/podróż
- Karta parkingowa
- Poczta
- Telekomunikacja
- Radio i Telewizja
- Podatki
- Zwolnienie z podatku od czynności cywilnoprawnych
- Wybory
- Kultura fizyczna i sport
- Kultura i sztuka

- Edukacja
- Szkolnictwo wyższe

Szczegółowe informacje w tej sprawie dostępne są na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych: <http://www.niepelnosprawni.gov.pl>.

Zachęcamy do zapoznania się z [ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych](#).

III. Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

19 lipca 2019 r. weszła w życie ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (DZ.U. z 2024 r. poz. 731). Celem ustawy jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Ustawa jest kluczowym elementem rządowego programu „Dostępność Plus”, który rząd przyjął 17 lipca 2018 r. Rozwiązania przewidziane w projekcie ustawy realizują zapisy Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, zobowiązujące do zapewnienia takim osobom na równi z innymi obywatelami dostępu do różnych obiektów.

Zachęcamy do zapoznania się z [ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami](#).

Pliki do pobrania

[GUS pracodawcą równych szans](#) 1.24 MB

Tagi

Podmiot publikujący: Główny Urząd Statystyczny

Autor informacji: Edyta Grądzka (Departament Edukacji i Komunikacji GUS)

Publikujący informację: Magdalena Zarodkiewicz (Departament Edukacji i Komunikacji GUS)

Publikacja informacji: 24.01.2018 09:44

Aktualizacja informacji: 02.08.2024 13:14

[Sprawdź historię zmian](#)